

Erythema ab igne

MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D.

Kožní oddělení, Nemocnice Jihlava

Erythema ab igne je exantém charakterizovaný erytémem a hyperpigmentací síťovitého vzoru. Je způsobem opakovanou expozicí přímému teplu nebo infračervenému záření. Ačkoliv je exantém většinou benigní, jeho přítomnost může indikovat přítomnost chronického zánětu nebo vzácně i systémovou chorobu. Navíc je třeba pečlivé sledování kožních projevů pro možnost vzniku přednádorových až nádorových změn. Je prezentován případ 12leté dívky s typickými projevy erythema ab igne způsobenými kontaktem s tepelným zdrojem. Jsou uvedeny klinický obraz, možné příčiny, patologie, epidemiologie, diagnóza, diferenciální diagnóza a léčba této choroby.

Klíčová slova: erythema ab igne, příčiny, diagnóza, léčba.

Erythema ab igne

Erythema ab igne is a rash characterized by a reticulated pattern of erythema and hyperpigmentation. It is caused by repeated exposure to direct heat or infrared radiation. While the rash is most often benign, its presence can indicate chronic inflammation or, less commonly, systemic illness. Furthermore, a careful inspection of the rash is necessary. Evidence of pre-malignant or malignant transformation is possible. A case of a 12-year old girl with a typical signs of erythema ab igne is presented. In an article, clinical sign, possible causes, pathogenesis, epidemiology, diagnosis, differential diagnosis and treatment of this clinical unit is given.

Key words: erythema ab igne, causes, diagnosis, treatment.

Úvod

Erythema ab igne (EAI)

(Popsáno v roce 2011 Buschkem a Eichhornem, synonyma: livedo reticularis e calore, erythema e calore, Buschke-Eichhorn heat melanosis (1), známé také jako hot water bottle rash) je exantém charakterizovaný erytémem a hyperpigmentací síťovitého vzoru, někdy s olupováním a teleangiektaziemi na postiženém místě. Je způsobeno opakovanou expozicí přímému teplu nebo infračervenému záření, často expozicí v zaměstnání nebo užitím teplých podložek. Ačkoliv je exantém většinou benigní, jeho přítomnost může indikovat chronický zánět nebo, méně často, systémovou chorobu, a pak je třeba následných vyšetření. Navíc je třeba pečlivé sledo-

vání pro možnost vzniku přednádorových až nádorových změn.

Patogeneze

Patogeneze erythema ab igne je stále neznámá. Předpokládá se, že expozice tepelnému záření může indukovat poškození povrchových krevních cév, což vede následně k jejich dilataci. Rozšíření cév se projevuje jako v počátku na kůži pozorovaný erytém (2). Extravazace červených krvinek a depozice hemosiderinu jsou příčinou následně viditelné hyperpigmentace, která mívá síťovitou distribuci. Předpokládá se, že právě distribuce poškozených krevních cév, především povrchového kožního plexu (který se nachází v papilární dermis) vede k síťovitému vzoru kožních lézí u erythema ab igne (3, 4).

Zdroje tepla mohou být následující:

- Opakovaná aplikace láhvi s teplou vodou, ohřívacích přikrývek nebo teplých podložek, nejčastěji užívaných pro dlouhodobou bolest, např. bolest zad (2).
- Opakovaná expozice vyhříváním sedačkám v autě, prostorovým topidlům nebo krbu. Opakovaná nebo dlouhodobá expozice ohřívadlům je nejčastější u starších osob.
- Riziko v povolání – u stříbrotepců, zlatníků, klenotníků (teplu je exponován obličej), pekařů a kuchařů (postižený obličej a paže) a u kovářů (postižen hlavně obličej).
- Pokládání přenosných počítačů (laptopů) na stehna (tzv. laptop computer – induced erythema ab igne). Charakteristiky této jednotky popsali v roce 2012 Riahi a Cohen



MUDr. Zuzana Nevoralová, Ph.D.
Kožní oddělení, Nemocnice Jihlava
nevoralovaz@nemji.cz

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(2):107-110

Článek přijat redakcí: 18. 12. 2022

Článek přijat k publikaci: 17. 1. 2023